

kar ji gre. Mi hočemo svetu pokazati, da še na domači slovenski zemlji živimo, da se še nismo izneverili, in da smo sinovi majke Slave. Da pa bodo tudi v II. in I. razredu volitve vnovič razpisane, se bomo še dalje pritožili. Na delo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf obiskal je staroslavni otok Rhod in zatem se prepeljal v Atene, kder je bil od helenskega kralja sijajno sprejet. Kmalu odpotuje v Črno-goro in zatem nad Reko domov k cesarskemu očetu na Dunaj. — V državnem zboru je tirolski poslanec in nemški Greuter grajal, da so profesorji silno neverni in zlasti mladina na Dunajskem vseučilišču prajzovskega, torej proti-avstrijskega in izdajskega duha navzeta; zlasti čudil se je, zakaj je od 150 profesorjev 64 Judov? Minister Konrad je na to tako čudno odgovarjal, da so mu vsi liberalci ploskali samega veselja, napal je celo Greuterja kot mešnika, kakor tudi našega poslanca B. Raiča, kojemu je očital, da njegova duhovenska obleka se ne strinja z napadi na vlado. No pri Raičevem govoru o našem šolstvu ni kriva čisto nič duhovenska suknja, Raič je govoril, kakor so mu slovenski volilci govoriti naložili. Minister Konrad je tudi pritrdil grofu Wurmb-branchu, ki uči, da enakopravnost po XIX. členu osnovnih pravic ni mogoča, ker avstrijski narodi niso vsi jednake vrednosti, eden narod je več, drugi menje vreden. Kar se pa te nemško-liberalne krivovere v davkariji in vojaštvu nečejo držati, ampak Slovence ravno tako obdačijo in pod puško vteknejo, kakor Nemca, zato se moramo res čuditi ministru Konradu. Tako zoper nas Slovane ni bil ne Stremajer, ne Schmerling. Naši poslanci so bili torej po pravici žaljeni. Konrad je menda to čutil in je drugi den vse preklicaval, in trdil, da on in vsi uradniki se zavzemajo za „krščansko podlago evropske omike“. Na to nastane velik krohot po dvorani, naši z liberalnimi poslanci vred so se smejali in vsi ministri tovarši od Konrada odbežali tavun. Govori se, da so dnevi Konradovega ministrovanja štet. — Hrvatje hočejo 50letnico narodnega preporoda svojega slovesno obhajati, kajti pred 50. leti je začel narod probujati slavni Gaj. Kanonik dr. Ratki pozove v to vrho shod jugo-slovanskih pisateljev, ali madžaronski Heder-vary prepove shod. To zaboli globoko v srce vsakemu Hrovatu, vsakemu Slovanu,

Vnanje države. Nemcev je doma preveč. Zato silijo iz Nemtije tavun. Bismark to podpira in grabi po deželah na celem svetu. Državni zbor mu je tukaj tudi pritrdil in denarjev

dovolil, da podpira več parobrodskih društev. Ena izmej teh dobi svoj sedež vendarle v našem Trstu. — Rusi in Angleži se sicer na Afganistanskih mejah pisano gledajo, pa do krvavih sokobov še ni prišlo. Politikarji prizadevajo si, reč odložiti. — Turkom se v Albaniji slabo godi; Albanci so si ti turškega jarma, začeli so vstajati, okoli Prizrena pa na Kosovem polji prišlo je do krvavega boja, palo je uže 400 Turkov; tudi Prizren je baje požgan in uničen. Nekaj uže mora biti, ker turški Ibrahim-paša na bojišče žene 17 bataljonov redne vojske. Sultan pa zahteva, naj Avstrija in Serbija meje zaprete, ker vstajniki pričakujejo 300 novih pušek in 1 milijon patron. — Angležkih vojakov, ki se pred Mahdijem pomikajo nazaj, je $\frac{1}{4}$ zbolelo. Tudi je Mahdi poslal pisma v Arabijo, naj se prebivalci vzdig-nejo in turški jarem otresejo. — Francozi so Kitajce zopet natepili in sicer okolo Kelunga, palo je pa tudi mnogo francoskih vojakov. — V osrednji Ameriki je zveza več samostalnih držav; Kostarika, Nikaragua, Honduras, Salvador in Guetemala. Ta je najkrepkejša in jeni predsednik general Borios hoče vse v eno republiko združiti. Ker pa vse države ne privolijo, prišlo je do boja. — Brasilija, cesarstvo v južni Ameriki, ima še robstvo. Sedaj hočejo robstvo tudi tam odpraviti.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Metod, apostol Slovanov.

VII. Silno rano vsekaj je Slovanstvu kralj Svetopolk s tem, da je bil slavnega Rastislava izdal Nemcem. On sam, dasi bojevit, nje ni mogel zaceliti. Manjkalo mu je državniškega, višjega razuma. Lovil je vedno po najbližnjih koristih vsakdanje politike, a pozabil na bodočnost naroda svojega. Kot breznačajni vetrnjak je danes Nemce napadal, jutri pa jim hlapčeval, letos podpiral slovansko nadškofijo moravsko-panonsko, drugo leto pa zatiroval in vlekel z nemško-latinsko duhovščino, katerej vodja bil je zviti, podli švab Wiching. Ta človek gabi se celo nemškim zgodovinarjem. Huber na primer ga označuje: „der verächtlichste Charakter seiner Zeit“. Omeniti še moramo, da je Svetopolk precej nasladno živel in sv. Metoda, resnobejna učnika kreposti, ni mogel nikoli prav trpeti, kakor tudi slovanske sv. meše ne.

Vse omenjene okoliščine so delovale na to, da so nemški škofje dobili poguma ter Metoda zopet v Rimu zatožili papežu, to pa jako hudo. Tožno pismo je poslal v Rim sam Svetopolk po svojem poslaniku, slovenskem duhovniku Janezu Benečanu, spomladi l. 879. V pismu pravi Svetopolk, da je zaradi vere v dvomih, ker imajo

Metoda povprek za krivoverca. Poprej uže so Metoda zatožili, ker sv. mešo v slovanskem, divjaškem („barbarskem“) jeziku peva, kar mu je potem papež v pismu doposlanem po Pavlu, škofu Ankonskem, bil trdno prepovedal.

Najbolj čudil se je papež vendar temu, da bi Metod krivoverec bil. Zato ga pozove k sebi v Rim. Metod se takoj na pot poda. Spremlja ga moravski velikaš Zemižizen. Na povelje in gotovo vsled skrivnih pogovorov pridruži se tudi švab Wiching. Metod prišedši v Rim se sijajno opraviči. Nемеc Wattenbach piše: „Krive vere obdolžen, zaradi slovenske liturgije ostro grajan, šel je tja, da bi dal odgovor, a prišel je nazaj zmagonosen nad svojimi sovražniki, bil je na trdnem, kakor nikdar preje, in imel je dovoljenje, kakoršnega še ni dobil nobeden rimski misijonar“. In tako je res bilo. Papež Janez VIII. proglasi Metoda kot pravovernega cerkvi koristnega in zapove vsem Slavjanom ali drugega naroda duhovnikom, da so njemu, nadškofu svojemu pokorni. Naposled pohvali Cirilovo slovensko pismo, odobri slovenske liturgijske knjige ter potrdi rabljenje slovenščine pri božjej službi, pri sv. mešah, urah duhovnih (brevir) slovesno v imenu vesoljne cerkve rekoč:

„Pismena slovenska od Konstantina (Cirila) modroslovca izumljena, s katerimi se Bogu dolžna hvala odpeva, pravom pohvaljujemo ter ukazujemo, da se v istem jeziku Kristusa Gospoda našega nauki in dela pripovedajo. Kajti ne samo v treh, nego v vseh jezikih Gospoda hvaliti nas sv. pismo opominja. Ni pa to pravej veri ali nauku protivno ali mešo v istem slovanskem jeziku pevati ali sveto evangelje novega in starega zakona dobro povedano in raztolmačeno čitati ali vsa druga urna opravila pevati, ker kateri je storil tri glavne jezike, hebrejski namreč, grški in latinski, oni isti stvaril je tudi vse druge na hvalo in slavo svojo. Ukazujemo vendar, da se v vseh cerkvah vaše dežele zaradi večje spoštljivosti evangelje čita latinski in potem na slovenski jezik preloženo v ušesih ljudstva latinskih besed ne nmejočega oznanja, kakor se zdi, da se v nekaterih cerkvah godi.“ Tako je pisal papež Janez VIII. kralju Svetopolku dne 14. junija 879.

Tako je toraj Metod v Rimu svoje sovražnike sijajno in za vse Slovansko jako pomenljivo premagal. Na svojo nesrečo pa privoli, da je Wiching na priporočitev Svetopolkovo v škofa posvečen in mu Nitra kot stolica odkazana. Kajti sedaj je Wiching še drzneje zoper svojega nadškofa ščunal. Svetopolku je celo ponarejeno papeževo pismo predložil, v katerem je ravno nasprotno bilo čitati od tega, kar je papež Janez VIII. res ukazal. Pritisnoli so tudi nemški škofje in Svetopolk, ki je l. 884 obiskal nemškega cesarja Karola Debelega v

Tulnu blizu Donava, začel je Metoda preganjati. Ko ta hudobijo Wichingovo izve in vidi, da se Svetopolk ne poboljša, izobči slovesno obadva iz svete cerkve božje. Papež preganjanega Metoda tolaži v posebnem pismu od 23. marcija 881, iz katerega na svojo veliko žalost izvemo, da je blagi Metod silno trpeti moral. Začele so mu tudi pešati moči. L. 884. posveti še novo cerkvo sv. Petra in Paula v Brnu, potem čedalje huje boleha. Na cvetno nedeljo l. 885. poda se zadnjokrat v stolno svojo cerkvo Velehradsko. Tu pokaže na duhovnika Gorazda rekoč: „Ta-le je sin vaše dežele, mož svoboden, učen in pravoveren. Ta bodi z voljo božjo in vašo ljubeznijo, kakor tudi po mojih željah — moj naslednik.“ Zatem blagoslovi vernike zadnjokrat in reče: „Varujte me otroci, varujte me do tretjega dne.“ In res tri dni pozneje zjutra dne 6. aprila 885 izdehne veliki apostol Slovanov svojo preblago dušo.

(Konec prihodnjič.)

Smešnica 13. Nemškutar draži Slovenca rekoč: S slovenskim jezikom se ne pride daleč. Slovenec mu pa odgovori: „Ti imaš pa dober jezik in vendar še nisi prišel nikamor“.

„Mir“.

Razne stvari.

(Instaliran) bil je 16. t. m. v stolneji cerkvi mariborski po preč. g. stolnem dekanu J. Orožnu novi kanonik Strassburški č. g. dr. Lav. Gregorec, za Novo cerkvo kot Vicarius perpetuus. Predsednik kat. tiskovnega društva, preč. g. kanonik dr. J. Križanič in denarničar tega društva č. g. profesor dr. J. Mlakar sta mu za 10letno, požrtvovalno uredovanje „Slov. Gospodarja“ poklonila v imenu odbora in društva zlat prstan z briljantom.

(Matica slovenska) ima 8. aprila t. l. občni zbor. Voliti je 9 novih odbornikov, ker izstopijo po § 12 pravil gospodje: Cigale, A. Einspieler, Graselli, Marn, A. Praprotnik, dr. Šust, M. Vodusek in nekteri so se bili odpovedali odborništvu.

(Koroški „Mir“) začel je Slovence pripravljati na bližnje volitve; liberalce je to toliko zbudilo, da so celo v graški „Tagesposti“ cvilili, češ Slovenci se ravnaajo po znanih besedah: „der Zweck heiligt die Mittel“. To je nemčurska nesramnost, katerej je vsako sredstvo prav tudi — kosmata laž.

(Gorica-Meransko društvo) v podporo zbolelnim duhovnikom je leta 1884 imelo 2704 ude, in sicer 1410 letnikov, 808 dosmrtnikov, 204 ustanovnike, 282 dobrotnikov. Iz naše škofije so prevzvišeni gosp. knez in škof med ustanovniki, dalje je 12 dosmrtnih, 17 letnih členov in 1 dobrotnik. V jeseni je v Gorico prezimovat prišlo 17 društvenikov, v